

12.3. - úkoly pro třídu 6.B

Výchova ke zdraví – uč. str. 40, 41, přečti a vypracuj výpisky do školního sešitu

Český jazyk - PS str. 32 a 33/ cv. 2, 3, 4

Dějepis - Během jedné generace musel Řím prodělat války trojího druhu – s vnějšími nepřáteli na okrajích říše, vnitřní válku se svými spojenci na italské půdě a válku občanskou. Z rozporů uvnitř města se zrodila ještě válka s otroky, známá jako Spartakovo povstání.

Otroky se stávali váleční zajatci a zajatci pirátů, které pak piráti prodávali na trhu s otroky. Otrokové pracovní síly byly reprodukovány také „narozením“, které byly velmi ceněné, protože byly přivyklé otroctví. Otroky se také stávali nalezcenci, bezprizorní a uloupené děti. Původně otroci pracovali jako pastevcí, služebníci v pánově domě, ženy tkaly látky, později, s rozvojem měst, pracovali na stavbách, v řemeslnických dílnách, ale také v dolech a lomech. Majitel otroka mohl trestat bytím nebo posláním na těžké práce v dolech, ve vyspělejších společnostech jej však nemohl zabít.

Ze základního předpokladu římského práva vyplýval závěr o „neomezeném právu“ pána na otroka, který byl přirovnáván k věci či dobytku. Pán měl právo nad životem a smrtí otroka. Tím umožňovalo římské právo otrokáři libovolnými prostředky otroka využívat do krajního vypětí. Byla jim také odepřena nejzákladnější občanská práva. Otrokově dřívější jméno zmizelo zároveň s jeho svobodou a bylo nahrazeno přezdívkou. Římské právo nepřiznávalo otroku právo na manželství a rodinu, ani na majetek.

Z důvodů těžkého způsobu života a nelidskými podmínkami k životu docházelo k otrockým vzpourám. Aktivnější formy nabyly až po válkách ve středomoří, kdy značně vzrostl počet otroků. K první známé a organizované vzpouře, k jejímuž potlačení musel Řím použít vojska, došlo roku 199 př. n. l. v Setii u Říma. Roku 194 př. n. l. se vzbouřili otroci v Etrurii. Kolem roku 180 př. n. l. propuklo povstání v Alálii. První velké povstání otroků propuklo roku 136 př. n. l. na Sicílii. Vůdcem byl Syřan Eun, který se prohlásil za krále a přijal jméno Antiochie. Podařilo se mu několikrát porazit římské vojsko, ale nakonec byl v roce 132 př. n. l. poražen. Sicilští otroci povstali opět v roce 104 př. n. l., ale znovu byli poraženi. Největším starověkým povstáním otroků bylo Spartakovo povstání. Vzplálo mezi gladiátory v Capui.

Gladiátoři byli původně zajatci, otroci nebo těžcí zločinci jako například žháři, vrazi, svatokrádežníci, dezertéři nebo velezrádci. V pozdějších dobách, kdy bylo zapotřebí více gladiátorů, se posílali do arén i lehčí zločinci. Původně bylo gladiátorství vážné počínání, říkalo se mu boj u már, protože se skutečně odehrávalo před ověčeným úmrtním ložem. Bojovali vždy váleční zajatci. Účelem zápasu bylo usmířit krví zajatců ducha zemřelého a získat tak přízeň boha smrti. Takto, kdy bojovalo jen velmi málo dvojic, a boj se odehrával sice na veřejných prostranstvích, ale v kruhu příbuzných zemřelého, známe zápasy od Etrusků. Gladiátoři bojovali meči (gladius), podle kterých také dostali svůj název.

Římané tuto tradici převzali – zpočátku ji dokonce téměř okopírovali. Později ji přímo politicky zneužili. Ráz her už byl navždy pozměněn. Politici nyní získávali podporu mimo jiné pořádáním gladiátorských her. Konec gladiátorství s sebou přinesl až rozmach křesťanství. Přestože se o

gladiátory dobře pečovalo a měli dostatek jídla, docházelo kvůli tvrdému režimu i trestům k zoufalým činům, kdy se gladiátoři nechávali probodnout nebo se sami zabíjeli.

Tvrký výcvik trval léta. Někteří gladiátoři byli speciálně cvičeni pro boj s dravými šelmami, které byly svázeny z celého tehdejšího světa. Vyhladovělé a rozdrážděné šelmy bojovaly proti sobě, gladiátorům či vysíleným odsouzencům, štvané pro pobavení obecnstva. Málo Římanů odsuzovalo tuto krvavou podívanou. Velmi oblíbenou zábavou byly i souboje dvou různě vyzbrojených soupeřů. Život a smrt gladiátorů nebyl lehký. Když vstupovali do arény, kde byl přítomen císař, zdravili jej výstižně: „Ave, Imperátor, morituri te salutant!“ (Zdráv buď, císaři, jdoucí na smrt Tě zdraví!). Když muž padl k zemi, zvedlo publikum palec k nebi, nebo dolů. Vyjadřovalo tak své přání aby gladiátor dostal milost nebo byl dobit. Poslední slovo patřilo ale panovníkovi. Přísná disciplína při výcviku, vidina smrti při každém zápase, takový byl úděl gladiátora. Je tedy samozřejmé, že se množily pokusy o útěk. Ve většině případů nebyly úspěšné a vojenské jednotky si s nimi lehce poradily, ale jeden takový útěk se dostal do dějin.

Spartakovo povstání se odehrálo v letech 73 – 71 př. n. l. Spartakus byl původem Thrák z jihu dnešního Rumunska. Sloužil v pomocných jednotkách římské armády, kde se neúspěšně pokusil o útěk. Jakožto dezertér a vzbouřenec se dostal do otroctví a byl prodán do gladiátorské školy ve městě Capua. Zorganizoval zde všeobecné povstání, ale jeho úmysl byl prozrazen, takže utekl jen se 70 muži. Ti se uchýlili k blízkému Vesuvu. Římané proti nim vyslali vojenskou jednotku, která zatarasila jedinou cestu na horu. Gladiátoři se však lstí dostali z obklíčení a oddíl vojska porazili. K původním 70 mužům se připojilo množství uprchlých otroků i svobodných bezzemků. Jejich počet stoupl na 70 000. Porazili vojsko nedaleko Vesuvu a Spartakus se poté rozhodl odvést otroky z Itálie do svých domovů, ale kvůli nesouhlasu části z nich se dosud jednotné vojsko rozpadlo. Od Spartaka se oddělil Crixus, který byl pak poražen v Alálii. Spartakus mezitím překročil Apeninský poloostrov a porazil vojsko pod vedením konsulů. Tím si otevřel cestu přes Alpy, ale jeho muži cestu kvůli vidině drancování ve střední Itálii vzdali a Spartakus se musel v dnešní Modeně otočit nazpět.

Spartakus se svými muži došel nečekaně a nerušeně na jih Itálie. Proti němu vyslali Římané armádu osmi legií pod vedením Marca Lucinia Crassa – aby obnovil bojovného ducha ve svých legiích, dal je zdecimovat, tj. každého desátého muže jeho spolubojovníci museli popravit. Docílil tak toho, že jeho vojáci se ho báli víc než nepřítele. Crassus Spartaka obklíčil na jihu Itálie. Spartakus plánoval přemístění na Sicílii, kde chtěl ve spolupráci s piráty vyvolat vzpouru, ale ti jej zradili. Vzbouřenci bojovali dál. Na přelomu let 72 – 71 př. n. l. Spartakus našel způsob jak odejít z Crassova obklíčení. Část vzbouřenců germánského a keltského původu se opět oddělila a znovu byla poražena. To oslabilo síly Spartaka natolik, že v následné bitvě v roce 71 př. n. l. na řece Silaru s legiemi prohrál. Konec povstání byl neodvratný. V bitvě padlo šedesát tisíc otroků spolu se Spartakem. Asi šest tisíc zajatců a raněných dal Crassus ukřižovat podél Via Appia z Capui do Říma. Čerpáno z webu: <https://www.dejepis.com/spartakovo-povstani/>

Přečíst text, do sešitu napsat nadpis, kdo byl Spartakus, kdy a proč probíhalo Spartakovo povstání a jak dopadlo.

Anglický jazyk – Paštová: prac. seš. str 71 – část 4.2 – projít si pravidla psaní How much, How many a vypracovat výpisky do šk. sešitu. Prac. seš. str.39/cv. 4, 5 Jurečková: prac. seš. str. 38/ cv. 2,3, str.39/4,5

